

Skapad av: Kerstin Delefeldt	Modifierad av: Kerstin Delefeldt	Dokumentnummer: 236808	Modifierad datum: 2018-08-08	Revision: 0
---------------------------------	-------------------------------------	---------------------------	---------------------------------	----------------

Friskvårdsgrupper för barn med fetma

Fetma är ett växande problem i Sverige som ofta leder till en försämrad livskvalitet, hälsoproblem för individen och till stora ekonomiska kostnader för samhället. Enligt Världshälsoorganisationen är Sverige ett av de länder där fetman ökar snabbast. 2030 beräknas 26 procent av männen och 22 procent av kvinnorna i Sverige ha fetma.

Fetma hos barn

I Sverige har fetmaförekomsten hos barn ökat från en procent till fyra procent de senaste 25 åren. Fetma utvecklas till stor del hos barn med genetiska förutsättningar som exponeras för vissa omgivningsfaktorer. Fetma är t.ex. vanligare hos barn som bor i socioekonomiskt utsatta områden, som bor på landsbygden, som har föräldrar med fetma eller som har neuropsykiatriska tillstånd som ADD och autism. Orsakerna till detta är komplexa och inte helt utredda. Sannolikt bidrar både genetik och socioekonomiska faktorer till den kraftigt förhöjda risken. Även om ovanstående faktorer påverkar risken för att fetma uppstår är den enda direkta orsaken hos i övrigt friska personer att personen äter för mycket och rör sig för lite.

Ur hälsosynpunkt är det farligare att utveckla fetma som barn än senare i livet. Barn- och ungdomsfetma är en sjukdom som ofta är förenad med såväl fysiskt som psykiskt lidande. Förutom den ökade risken för fysiska sjukdomar har barn med fetma ofta sämre livskvalitet i form av dåligt självförtroende, utsatthet för mobbning och betydligt större risk att inte klara av skolan. Idag vet vi också att fetma i barn- och ungdomsåren är en betydande riskfaktor för ökad sjuklighet i vuxen ålder och ger en sänkt förväntad livslängd. Det är därför angeläget att förebygga fetma och erbjuda adekvat behandling när sjukdomen väl uppstått. Tidiga insatser bland barn och unga är extra viktigt då studier visat att övervikt och fetma hos barn ofta blir bestående; 80 procent av barnen med övervikt och fetma behåller sin övervikt i vuxen ålder. Kan ett barn bli frisk från fetma så minskar risken för hjärt- kärlsjukdom, endokrina besvär såsom tidigrelagd pubertet och framtida infertilitet, diabetes typ 2, psykosociala besvär såsom depression, neurologiska besvär såsom huvudvärk, ledbesvär, sömnbesvär och astma.

Nuläge i Halland och Hylte Kommun

I Halland tenderar fetma att öka något i den vuxna befolkningen från 2004 till 2014. Det finns inga betydande skillnader mellan kommunerna eller mellan de olika åldersgrupperna, även om Hylte ligger något högre än övriga kommuner.

Underlag om Friskvårdsgrupper för barn med fetma

Skapad av: Kerstin Delefeldt	Modifierad av: Kerstin Delefeldt	Dokumentnummer: 236808	Modifierad datum: 2018-08-08	Revision: 0
---------------------------------	-------------------------------------	---------------------------	---------------------------------	----------------

Hallands kommuner med Halland som referens. Avrundad andel (%).

	Halland	Laholm	Halmstad	Hylte	Falkenberg	Varberg	Kungsbacka
Män							
18 – 29	7	4	7	14	7	8	6
30 – 44	13	15	15	15	11	15	9
45 – 64	18	20	21	20	17	15	18
65 – 84	15	16	12	19	16	18	15
Kvinnor							
18 – 29	6	7	8	10	4	8	5
30 – 44	13	13	12	18	18	11	12
45 – 64	13	18	15	19	11	11	11
65 – 84	16	22	17	15	15	15	14

I Halland har totalt cirka 2280 barn i åldern 0-17 år fetma. Enligt Hylte Kommuns elevhälsovård finns det totalt 40 elever, från förskoleklass till gymnasiets sista år som har BMI över 30, vilket är gränsen för fetma. Totalt finns det 100 elever som har ett BMI över 27. Gränsen för övervikt går vid 25. Vid genomgång av statistik från BVC i Hylte och Torup så finns det 4 barn med BMI över 30, samt ytterligare några med BMI över 25. Detta kan ses som en uppskattning då det mest korrekta är att använda måttenheten ISO BMI som också tar hänsyn till barns ålder. Ovanstående verksamhetens system medger tyvärr inte att få ut statistik på ISO BMI utan bara BMI.

Representanter från elevhälsovården och barnavårdscentralerna i Hylte uppger också att andelen barn med övervikt och fetma ökar samt att många familjer tackar nej till remiss till barnkliniken, ofta på grund av avståndet till Halmstad. I april 2018 var det 23 barn från Hylte kommun inskrivna på barnkliniken i Halmstad för att få vård kring fetma.

Modellen med Friskvårdsgrupper för barn med fetma

I Kungsbacka finns sedan flera år verksamheten *Friskvårdsgruppen* för barn med fetma i åldersgruppen 9-18 år. Verksamheten syftar till att skapa en bättre upplevd och faktisk hälsa genom att skapa en varaktig livsstilsförändring och se till hela barnets livssituation. Medverkan i Friskvårdsgruppen erbjuds de barn som av olika anledningar, t.ex. socioekonomisk situation, är i behov av mer stöd än det som ingår i barnkliniken ordinarie uppdrag. Deltagarna erbjuds att ingå i en gruppverksamhet med aktiviteter som stimulerar till rörelseglädje och stärker barnens självkänsla. Barnen behöver få ha roligt, ingå i en gemenskap och vara delaktiga. Det handlar om att röra på sig på ett roligt sätt och samtidigt få nya vänner. Exempel på aktiviteter som ingår är simning, ridning, gymträning, matlagning samt lägerverksamhet. De aktörer som samarbetar kring barnen är barnläkare, dietister, hälsopedagoger, ungdomskonsulenter, skolsköterskor, skolkuratorer, idrottslärare, familjestödsteam, idrottsföreningar och företag.

Underlag om Friskvårdsgrupper för barn med fetma

Skapad av: Kerstin Delefeldt	Modifierad av: Kerstin Delefeldt	Dokumentnummer: 236808	Modifierad datum: 2018-08-08	Revision: 0
---------------------------------	-------------------------------------	---------------------------	---------------------------------	----------------

Samverkan sker på bred front med barnet i fokus. Stor vikt läggs vid att barnen ska klara skolan och få en högre självuppskattad livskvalité.

Effekter av arbetet med friskvårdsgruppen har mätts genom hälso- och sjukvårdens statistik samt genom kvalitativa utvärderingar. Resultaten visar på sänkt ISO BMI, att barnen fått ett nytt sammanhang och nya vänner, att de fått rörelseglädje och att de barn som haft svårt att få godkänt i ämnet idrott och hälsa har fått hjälp till att få ett godkänt betyg.

Kungsbacka har nyligen utvecklat arbetet med friskvårdsgrupper och utvidgat målgruppen till att innefatta barn från 5 år. Även Laholms kommun har nyligen påbörjat ett arbete med friskvårdsgrupper.

Friskvårdsgrupper för barn med fetma i Hylte

I maj 2018 bjöds Lovisa Sjögren, läkare på Barn- och ungdomskliniken och Anne Börjesson, folkhälsoutvecklare på Kungsbacka Kommun till Hylte för att berätta om arbetet i Kungsbacka. Till informationsträffen bjöds också representanter från BVC, elevhälsovården och folkhälsoenheten in. Alla var överens om att det finns ett stort behov av att utveckla vården och stödet kring barn med fetma och deras familjer. För att kunna implementera modellen behöver resurser tillsättas då den är så omfattande att det inte ryms inom nuvarande verksamheter. Friskvårdsgrupper för barn med fetma kan vara en insats för att nå målsättningen i Hylte Kommuns vision och Tillväxtstrategin i Halland, att alla barn ska få en god start i livet.